

รักษาทั้ง “คน” และ “ไข้” ขอเพียงสลายเงื่อนไขในตัวเอง

นพ.อนุวัฒน์ ศุภชุตikul

สถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล

เมื่อเกิดปัญหาข้อขัดแย้ง หรือความไม่ลงตัวในการทำงาน ทางออกทางหนึ่งที่มีมักจะนิยมใช้กัน คือการกำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆ ขึ้นมาให้ชัดเจน เพื่อจะได้ไม่เกิดปัญหาข้อโต้เถียงว่าจะทำอย่างไร ใครจะรับผิดชอบ

วิธีการดังกล่าวมักจะได้ผลอยู่ในระดับหนึ่ง คลายความขัดแย้งลงได้ในระดับหนึ่ง แต่เมื่อเวลาผ่านไป จะพบว่าบางครั้งกฎเกณฑ์ดังกล่าวกลับกลายเป็นอุปสรรคในการให้การดูแลที่ดีที่สุดของผู้ป่วย

การปรึกษาของแพทย์ระหว่างแผนกต่างๆ เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของเรื่องนี้

เลือดออกในกระเพาะอาหาร เป็นอาการสำคัญที่พบบ่อยอย่างหนึ่ง มีวิธีการรักษาได้ทั้งทางศัลยกรรมและอายุรกรรม จึงเป็นที่ถกเถียงกันในโรงพยาบาลต่างๆ ว่าควรจะได้รับเข้าไว้ในแผนกใดก่อน ซึ่งแต่ละโรงพยาบาลอาจจะตัดสินใจแตกต่างกันไป ขึ้นกับสถานการณ์ของโรงพยาบาลนั้นว่ามีความพร้อมของแพทย์ในแต่ละแผนกอย่างไร แต่ที่เป็นจุดร่วมก็คือมีการนำข้อมูลวิชาการมาใช้ในการดูแลมากขึ้น ทำให้ผู้ป่วยได้รับการส่งกล้องตรวจเร็วขึ้นและสามารถให้รักษาได้เหมาะสมมากขึ้น

ปัญหาส่วนน้อยที่อาจจะเกิดขึ้นได้ หากมีการตกลงกันว่าผู้ป่วยประเภทนี้จะให้เข้ารับการรักษาที่แผนกศัลยกรรมก่อน บังเอิญมีผู้ป่วยรายหนึ่งมาด้วยอาการเจ็บหน้าอกและถ่ายดำ แพทย์เวรที่ห้องอุบัติเหตุก็รับผู้ป่วยไว้ที่แผนกศัลยกรรม เนื่องจากเข้ากับข้อกำหนดที่ตกลงกันไว้ ศัลยแพทย์มาตรวจจะเอียงแล้วพบว่าอาการที่น่าจะเป็นปัญหาเร่งด่วนของผู้ป่วยขณะนั้นคืออาการเจ็บหน้าอก แต่อายุรแพทย์ก็คงยืนยันที่จะให้ผู้ป่วยอยู่ที่แผนกศัลยกรรมต่อไปเพราะผู้ป่วยมีอาการถ่ายดำ (เล็กๆ อาจจะมีเหตุผลมากกว่านั้น เช่น มีผู้ป่วยในแผนกอายุรกรรมมากจนไม่สามารถรับได้)

จะเห็นว่า แทนที่ข้อตกลงจะเป็นตัวช่วย แต่กลับกลายเป็นเงื่อนไขที่ทำให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลที่ด้อยกว่าที่ควรจะเป็น

การมีข้อตกลงหรือมีกฎเกณฑ์เป็นสิ่งที่ดี

แต่เมื่อถึงระดับหนึ่ง จะต้องหาหลักคิดอื่นมากำกับ เพื่อลดการสร้างเงื่อนไขที่ไม่เกิดประโยชน์ต่อผู้ป่วย

การสลายเงื่อนไขในตัวเอง มีส่วนสำคัญอย่างมากต่อความปลอดภัยของผู้ป่วย และนำไปสู่การดูแลที่มีหัวใจของความเป็นมนุษย์ หรือการดูแลทั้ง “คน” และ “ไข้”

การสลายเงื่อนไขในตัวเอง ทำให้เกิดความปลอดภัยในการดูแลผู้ป่วยมากยิ่งขึ้น หลายครั้งที่เงื่อนไขที่เราสร้างขึ้น ไม่ว่าจะเป็นกฎระเบียบข้อตกลง หรือเงื่อนไขเฉพาะครั้งคราว เป็นสิ่งที่ทำให้เราพลาดโอกาสที่จะใกล้ชิดกับผู้ป่วย ตรวจพบความผิดปกติของผู้ป่วย และให้การดูแลรักษาได้ทันทั่วทั้งที่

การสลายเงื่อนไขในตัวเอง คือการให้โอกาสที่จะรับรู้ความต้องการ ความคาดหวัง ความนิยมชมชอบของผู้ป่วย ทำให้เราสามารถดูแลในส่วนของ “คน” ได้ดีขึ้น